

A finalitas-elmélet behatolása a környezeti jogba (Handout)

1.) 1976. évi II. törvény az emberi környezet védelméről

46.§ Aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz, a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályai szerint köteles a kárt megtéríteni.

2.) 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről

339.§ (1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

345.§ (1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Ezeket a szabályokat kell alkalmazni arra is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz.

3.) 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

103. § (1) A környezet igénybevételeivel, illetőleg terhelésével járó tevékenységgel vagy mulasztással másnak okozott kár környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kárnak minősül és arra a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályait (Ptk. 345-346. §-ai) kell alkalmazni.

4.) 2009. évi CXX. Törvény a Polgári Törvénykönyvről

Felelősség a környezeti károkért

5:538. § [A felelősség alapja]

(1) Aki környezeti kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezeti kárt tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

(2) Az atomkárnak minősülő környezeti kárra az atomkárokért való felelősség szabályait kell alkalmazni.

5:539. § [Egyetemleges felelősség]

(1) A környezeti kárért való felelősség – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlan a környezeti kár bekövetkezésének időpontját követő mindenkor tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosító magatartást folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül a felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját és bizonyítja, hogy a környezeti kár bekövetkezésében nem hatott közre.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit kell meg felelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetet károsító forrás tulajdonosára és birtokosára is.

(4) Ha több károkozó közösen hoz létre olyan szervezetet, amelyben korábban végzett azonos, vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a létrehozott szervezet e fejezet alkalmazásában az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

5:540. § [A minősített befolyással rendelkező felelőssége]

A környezeti kárért felelős károkozóval egyetemlegesen felel a károkozó szervezetben legalább minősített befolyással rendelkező személy. Ha a károkozó elismert vállalatcsoporthoz tartozó ellenőrzött társaságnak számít, az uralkodó tag egyetemlegesen felel az okozott környezeti kárért.

5:541. § [Nyilvános elégtétel adása]

(1) A bíróság a közérdekű kereset indítására jogosult kérelmére elrendelheti, hogy a károkozó a jogsértést megállapító jogerős ítéleti rendelkezés közzétételéről országos napilapban vagy honlapján, saját költségére gondoskodjon. A közlemény szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt.

(2) A környezeti károkozás miatti közérdekű kereset indításának részletes feltételeiről külön törvény rendelkezik.

5:542. § [A kártérítési igény érvényesítésére nyitva álló idő]

A környezeti károkért való felelősség harminc évig érvényesíthető. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

Előadó: Ágoston Eszter Ildikó
ösztöndíjas PhD hallgató
Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar
Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék

Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola és a Magyar Jog-és Államtudományi
Társaság
„Állam és jog – kodifikációs kihívások napjainkban” c.
konferencia, Szeged, 2012. május 30.

5.) 2012-es Ptk. tervezet

6:532.§ (A veszélyes üzemi felelősség)

(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

(2) A veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel az is, aki az emberi környezetet veszélyeztető magatartásával másnak kárt okoz.

6.) BGB (német polgári törvénykönyv)

§ 823 Schadensersatzpflicht

(1) Wer vorsätzlich oder fahrlässig das Leben, den Körper, die Gesundheit, die Freiheit, das Eigentum oder ein sonstiges Recht eines anderen widerrechtlich verletzt, ist dem anderen zum Ersatz des daraus entstehenden Schadens verpflichtet.

(2) Die gleiche Verpflichtung trifft denjenigen, welcher gegen ein den Schutz eines anderen bezweckendes Gesetz verstößt. Ist nach dem Inhalt des Gesetzes ein Verstoß gegen dieses auch ohne Verschulden möglich, so tritt die Ersatzpflicht nur im Falle des Verschuldens ein.

§ 1004 Beseitigungs- und Unterlassungsanspruch

(1) Wird das Eigentum in anderer Weise als durch Entziehung oder Vorenthaltung des Besitzes beeinträchtigt, so kann der Eigentümer von dem Störer die Beseitigung der Beeinträchtigung verlangen. Sind weitere Beeinträchtigungen zu besorgen, so kann der Eigentümer auf Unterlassung klagen.